

ביון בלוס אנג'לס – מתוך הסמינר הרביעי

(19 באפריל 1967)

ביון: יש לי חשש מה מפני הדברים שאני רוצה לנסות לדבר עליהם הערב; בו בזמן אני מקווה שאוכל להסביר מדוע אני חושש מהם. ובכן, המתנתי לתחילת הפגישה, נכנסתי לחדר ההמתנה וליוויתי את המטופלת לחדר הטיפולים שלי. בעת שהלכנו לכיוון חדר הטיפולים, היא התחילה. והיא התחילה בהבעת ספקותיה בנוגע לאנליזה – בנוגע אלי אישית, בנוגע ליחסיה עם אביה ובדומה לכך ביחסיה עם אמה, בנוגע למה שהתרחש במשרד, שגרם לה להטיל ספק ביעילותה של האנליזה – וכל זאת בין חדר ההמתנה לבין הספה. עד שהיא הגיעה לספה, אשה בת כשלושים, היא באמת התחממה כהוגן ונכנסה לתפקיד [צחוק]. לומר שהיא נראתה עוינת – זה ניסוח עדין ביותר. הגידופים נעשו אלימים הרבה יותר, ובמהלכם היא גלשה מקצה הספה אל הרצפה, נראתה מבוהלת מהנפילה, ודבר זה הוביל לגידופים ואלימות רבים עוד יותר. אז התחילה לסטור לעצמה על ירכיה, תוך שהיא ממשיכה לשפוך קיטונות של שנאה על אנליזה, עם חבטת סיום בקליינאנים באופן כללי – אותי היא ראתה כאחד מהם – אך תוך שהיא מבהירה שאין זה פוטר את כל יתר סוגי האנליטיקאים; שכל החבורה גרועה במידה שווה, אך חלקה גרוע יותר מן האחרים.

כעת, כמובן, עלי לספר לכם מה היא אמרה; אך קשה מאוד לעשות זאת, משום שהנקודה הממשית כאן היא הרושם הכללי של שנאה ממשית, זה היה ברור כשמש. משהו שלגביו הייתי רוצה להשתמש בביטוי כמו "שנאה פסיכוטית" כדי להתקרב לנקודה, כאשר כוונתי בכך למשהו שאינכם פוגשים סתם כך בשגרה היומיומית, במצבים שבהם אנשים שונאים אתכם ונוטרים לכם טינה רבה מאוד. משהו שיש לסייג, יש צורך לומר "שנאה", ובנוסף משהו כזה או אחר, כדי להבהיר שאינכם מדברים על מה שעליו אתם מדברים בדרך כלל כשאתם מזכירים "שנאה". [...]

כעת, העניין הזה נמשך. האסוציאציות החופשיות, אם זה מה שאפשר לכנותן, שהתנהלו בצעקות, הפכו לאסוציאציות חופשיות שהתנהלו בצווחות. אינני יודע אם קיים תיאור מעבר לכך, אך אם כן אז היא הגיעה לשם – עד אז, אתם מבינים, כבר חרגנו מהמפה. נקלענו לסגנון תקשורת שאי אפשר לתאר בקלות באנגלית רגילה. אני הייתי סחטן; כך גם היה אביה. היא קיבלה סכום כסף; היא הוציאה אותו על בגדים. ואני חשבתי בנקודה הזאת שאולי מה שהיא לבשה היה חלק מהבגדים שעליהם היא הוציאה את הכסף. והיא מתכוונת בהחלט להוציא את כספה איך שמתחשק לה. ניסיתי להשחיל מילה ולהציע שזו עוינות ממשית – למה היא היתה קשורה? לא היה לי ביטחון של ממש בהשמעת דברי, משום שעד לשלב הזה של ההליכים, אני חושב שזה לגיטימי לומר – לא באופן מטאפורי אלא מילולי – שהתחלתי להרגיש שאינני יכול לשמוע את עצמי חושב. כך שהתקשורת שנהרסה, החיבור שנהרס, התקרבו ללהיות החיבור שיש לי עם עצמי. שבמהומה שהתרחשה, ובתוךן של המהומה הזאת, עמדתי בפני סיטואציה באמת רצינית ביותר. ובכן, סערת גידופים זו, סערת שנאה זו, של התרסה, של נחישות להוציא את כספה כפי שהיא בוחרת להוציא אותו; מכל מקום, זהו כספה שלה, היא הרוויחה אותו – מה שלא היה נכון. היא לא יכולה

היתה לשלם על האנליזה שלה; היא היתה תלויה באביה לשם כך. היא ציינה את הנדיבות שלה משום שניתן לה... היא הציעה לתת לי קצת כסף, שאותו דחיתי, כדי להגדיל את התשלום. היתה זו תוספת של כחמישה פאונד, שהיו אמורים להתווסף לתשלום במשך כשלוש שנים. כך שעכשיו יש לכם מושג כלשהו על קנה המידה של מה שהיא טענה לו במובן של תשלום על האנליזה שלה וכן הלאה, של היותה מפרנסת את עצמה ומשלמת על האנליזה. והיא אמרה: "אתה בטח תכנה זאת 'לא להכיר טובה'". את זה, שוב, היא צרחה.

ובכן, הנקודה כאן היא שכאנליטיקאי פעיל יש שיקולים שונים שעולים בדעתי, ושיקולים אלה נעשו בולטים יותר. אני חושב שסביר לומר שזוהי העברה-נגדית וכן הלאה. אני בספק רב אם נוכל להסביר זאת במונחים הללו. אני חושב שתוכלו לומר אחד מהשניים - או שתהיו מנותקים מכל תחושה של מציאות, או שתאלצו להרגיש את מה שאני הרגשתי ביחס למופע זה. לא ראיתי כל סיכוי להציע איזשהו פירוש לפני שהוא יסתיים. הרגשתי די בצדק כפי שמסתבר, ביטחון, כנראה, בכך שלא אוכל לתת פירוש כלשהו שעשוי להועיל באיזשהו אופן למטופלת הזאת, ושהפגישה תסתיים בעודי עומד בפני העובדה הברורה של סיטואציה רצינית ביותר: לא נעשתה עבודה אנליטית. וניתן היה לצפות לאיזושהי תוצאה לכך, החל מהתאבדות ועד להפסקת האנליזה לצמיתות ותו לא. כל דבר [היה אפשרי]. ואם היא יכולה היתה לשפוך גידופים בעלי אופי שכזה עלי, אני שבסך הכול הייתי עשוי להיות מוכן לדעת את העובדות... אין לדעת מה היא היתה עלולה לומר עלי ועל האנליזה במקומות אחרים. כך שזה השתלב עם התחושה שהתנהגות שכזאת, בעודה נמשכת, ועל אף העובדה שהחדר היה אטום לרעש במידה רבה, אפשר היה לשמוע בחוץ דברים אלו. כך שהיו לי, אני חושב, חרדות לגיטימיות למדי ביחס למה שיקרה ככל שההליך הזה יימשך ולא אוכל לעצור אותו.

ובכן, זהו סוג הדברים שגורמים לי להרגיש שבעוד שנעים מאוד, כאן ובמקומות אחרים, להתווכח על תיאוריות פסיכואנליטיות – ואנו צריכים לעשות זאת, וזה צריך להיות נעים, וזה צריך להיות משתלם – בסיטואציה שכזאת אינכם יכולים להתווכח על תיאוריות. זה לא נראה לי רלוונטי, ואני מתקשה להאמין שאיזשהו פסיכואנליטיקאי פעיל יכול באמת להיות מוטרד ממי חשב על מה, ולמי שייכת תיאוריה זו או אחרת. כל מה שיכולתי לומר היה: "למען השם, תנו לי לחשוב על איזושהי תיאוריה מבורכת שתסביר לי את כל זה". ואני אומר שבזמן שהדבר התרחש, ההרגשה היתה שאינני יכול לשמוע את עצמי חושב, שלא לומר לחשוב על משהו מתאים.

[...]

למזלנו הרב, כפי שאני אומר, רוב הזמן איננו עוסקים במטופלים כאלה, וזה מעלה עניין נוסף, שעולה גם הוא, כמובן, בזמן הפגישה. בעת שאנו אמורים לחשוב על פירוש, בהכרח נתהה, כתוצאה מהתנהגות שכזאת, האם טעינו במקצוע שלנו או האם טעינו באבחנה שלנו, כביכול; אנחנו מרגישים נורא כלפי כל האנשים שאמרו שעל קלייניאנים להימנע מלהתעסק במקרים כגון אלה, כלפי כל האנשים שאמרו שפסיכואנליזה גורמת נזק רב מתועלת, וכן הלאה עד אין קץ. אפשר להרגיש הרבה מאוד בתוך משהו כמו שש שניות. באותו הזמן, נראה שרעיונות אלה אינם מועילים במיוחד. אני יכול למעשה לומר על מטופלת זו שאני חושב שבחוויה שאליה נחשפתי, על אף שבמידה רבה לא יכולתי להציע פירוש כלשהו שיספק

אותי, שלא לומר את המטופלת, אני חושב שככל הנראה הונחו היסודות לפירוש כלשהו שהיה עתיד לבוא. והיו פירושים עתידיים לבוא. המטופלת המשיכה להתקיים והמשיכה להגיע. אך בסיטואציה המיידית הרגשתי, כפי שאתם רואים, שאילו הייתי אנליטיקאי די טוב, או שאילו ידעתי מספיק על כך, הייתי צריך להיות מסוגל לעשות משהו. הייתי צריך להיות מסוגל לתת פירוש שאולי יהפוך את הסיטואציה לנסבלת יותר עבור המטופלת ועבור עצמי. כמובן, אני אומר שהייתי צריך, אך אז אפשר שוב לתהות מניין מגיע ה"צריך" הזה, משום שאין סיבה מיוחדת מדוע מישהו מאתנו צריך להיות מסוגל להתמודד עם המטופלים שאֵתם אנו מוצאים את עצמנו. בסופו של דבר, כישלון בהכרח מתקיים בפסיכואנליזה באותה מידה שהוא מתקיים בכל מימד אחר של הפעילות האנושית. אך זהו רעיון מבהיל מאוד כאשר אתם עומדים בפני הסיטואציה. כפי שאני אומר, אתם חייבים או להינתק בעצמכם מן המציאות, או שאתם צריכים להיות חשופים למצב טיפולי שעוין למתן פירוש.